

ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | กฎระเบียบ | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

เยอรมนีเสนอมาตรการเก็บภาษี และการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์

ช่วงเดือนมิถุนายน 2563 เยอรมนีพบปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ขนาดใหญ่ ทางภาคตะวันตกของประเทศ ในเขต Gütersloh รัฐ North Rhine-Westphalia โดยพบว่ามีพนักงานและบุคคลใกล้ชิดกว่า 2,000 คน ติดเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้รัฐบาลต้องสั่งปิดโรงงานชั่วคราว และปิดเขต Gütersloh และ Warendorf ซึ่งมีประชากรประมาณ 600,000 คน การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ ทำให้เกิด 'ข้อถกเถียง' เรื่องมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร และมาตรฐานด้านแรงงาน เนื่องจากเยอรมนีมีโรงงานลักษณะดังกล่าวราว 1,500 แห่ง ทั่วประเทศ และมีการจ้างงานประมาณ 128,000 คน โดยร้อยละ 80 เป็นแรงงานอพยพมาจากโรมาเนีย บัลแกเรีย และโปแลนด์ ผ่านระบบการจ้างงานแบบรับเหมาช่วงงาน (sub-contracting) ซึ่งเป็นการผลักระบบการรับผิดชอบแรงงานไปยังบริษัทผู้รับจ้างเหมา

นอกจากนี้ ยังมีการรายงานถึงการละเมิดสิทธิแรงงาน และสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม เช่น ชั่วโมงการทำงานยาวนานกว่าที่กฎหมายกำหนด ทำงานในห้องที่มีอุณหภูมิเพียง 6 - 10 องศาเซลเซียส และมีระบบหมุนเวียนอากาศไม่ถ่ายเท จึงเป็นสาเหตุทำให้เชื้อไวรัสแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว

การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้รัฐบาลเยอรมนีต้องเร่งปฏิรูปอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์ โดยการกำหนดกฎระเบียบสำหรับโรงฆ่าสัตว์ที่มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น โดยนาย Hubertus Heil (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเยอรมนี) เสนอให้

- ยกเลิกการจ้างงานแบบรับเหมาช่วงงานตั้งแต่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป
 - เพิ่มบทลงโทษในกรณีที่มีการใช้แรงงานเกิน 10 ชั่วโมง/วัน โดยเพิ่มเพดานค่าปรับจาก 540,000 บาท เป็นสูงสุดไม่เกิน 1,080,000 บาท
 - นายจ้างที่จัดหาที่พักให้แก่แรงงานมีหน้าที่ต้องแสดงข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ที่แรงงานอยู่อาศัย
 - เพิ่มการตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (social distancing) ทั้งในที่ทำงานและที่พัก ในช่วงสถานการณ์ COVID-19
- นอกจากนี้ นาง Julia Kloeckner (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและผู้บริโภคเยอรมนี) เห็นว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาด้านราคาในการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ต่ำเกินไป ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสภาพการทำงาน รายได้เกษตรกร และสวัสดิภาพสัตว์ โดยได้เสนอให้
- เพิ่มความเข้มงวดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคา และการโฆษณาอาหาร
 - นำมาตรการเก็บภาษีสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare tax) มาใช้
 - การติดฉลากหรือเครื่องหมายแสดงข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare label or logo)
- อย่างไรก็ตาม มาตรการต่าง ๆ ข้างต้น จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาและรับรองโดยรัฐสภาเยอรมนีก่อน จึงจะมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ

การจัดเก็บภาษีเนื้อสัตว์ (meat tax)

ภาษีเนื้อสัตว์เป็นประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดถึงบ่อยครั้งในระดับ EU โดยเนเธอร์แลนด์ สวีเดน และเดนมาร์กเสนอให้นำมาตรการจัดเก็บภาษีเนื้อสัตว์มาใช้ เพื่อให้ราคาสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง โดยผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม หรือสภาพภูมิอากาศ ควรถูกเก็บภาษีในอัตราสูงกว่า เช่น เนื้อวัวใน EU ควรปรับราคาเพิ่มขึ้น 0.47 ยูโร/100 กรัม เนื้อหมู 0.36 ยูโร/100 กรัม และเนื้อไก่ 0.17 ยูโร/100 กรัม เป็นต้น โดยคำนวณจากอัตราการปล่อยก๊าซ CO₂ ของสัตว์นั้น ๆ

นอกจากนี้ เยอรมนีมีความประสงค์ที่จะปรับอัตราภาษีผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 19 ซึ่งจะทำให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 187,200 ล้านบาท เพื่อนำไปเสริมสร้างการตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare) ในโรงฆ่าสัตว์ หรือนำไปชดเชยต้นทุนการพัฒนา/ปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร เป็นต้น

ฉลากสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare labelling)

มาตรการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์จะเป็นการผลักดันให้เกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสวัสดิภาพสัตว์อย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตสัตว์และการปฏิบัติต่อสัตว์ในฟาร์มให้ดีขึ้น โดยฉลากดังกล่าวจะเป็นการแสดงข้อมูลให้ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ซึ่งครอบคลุมข้อมูลด้านแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ ระบบการเลี้ยงดู การขนส่ง และวิธีการเชือดสัตว์

ปัจจุบัน EU มีการบังคับให้ใช้มาตรการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์เฉพาะผลิตภัณฑ์ไข่ไก่เท่านั้น (EC directive 1999/74/EC) เพื่อเป็นการให้ข้อมูลด้านระบบการเลี้ยงดูแก่ผู้บริโภค อาทิ การเลี้ยงในกรง ปล่อยในโรงเรือน หรือปล่อยวิ่งอย่างอิสระ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์นมอื่น ๆ การติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์ยังเป็นมาตรการสมัครใจ (voluntary scheme) โดย EU ยังไม่มีการกำหนดแนวทางการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์สำหรับสินค้าดังกล่าว

เยอรมนีผลักดันการใช้ฉลากสวัสดิภาพสัตว์ทั่วสหภาพยุโรป

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 เยอรมนีในฐานะประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Presidency of the European Council) มีการวางแผนจะผลักดันมาตรการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์ให้มีความคืบหน้า เพื่อเป็นการเสริมสร้าง/ผลักดันนโยบายของ EU ต่าง ๆ อาทิ European Green Deal (ที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ภายในปี 2593 (climate-neutral)) และยุทธศาสตร์ Farm to Fork ฉบับใหม่ (ที่ให้ความสำคัญต่อการผลิตและบริโภคอาหารอย่างยั่งยืน) รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสทางการตลาดให้แก่เกษตรกร

ปัจจุบันบางประเทศสมาชิกฯ ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส และเยอรมนีมีการใช้ฉลากภาคเอกชน (private label) เพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์บนผลิตภัณฑ์เนื้อหมู เช่น ความหนาแน่นในการเลี้ยงดู ระบบการเลี้ยง การปล่อยเดินนอกโรงเรือน การตอน และการตัดหาง โดยบางฉลากยังมีการแสดงข้อมูลที่เชื่อมโยงกับคุณภาพเนื้อหมู เช่น ใช้อาหารที่ปราศจาก GMOs ไม่ใช้ยาปฏิชีวนะ หรือระดับ CO₂ ที่ปล่อยออกมา

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานฉลากสวัสดิภาพสัตว์ของภาคเอกชนได้รับการยอมรับเฉพาะกลุ่ม (niche market) เท่านั้น ซึ่งเยอรมนีเห็นว่าการผลักดันการใช้ฉลากสวัสดิภาพสัตว์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับ EU จะช่วยยกระดับสุขภาพสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งยังเป็นการสนับสนุนการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคเพื่อนำไปสู่ทางเลือกที่ยั่งยืน

ในอนาคต EU มีแนวโน้มที่จะพัฒนา/บังคับใช้มาตรการติดฉลากสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานและนโยบาย European Green Deal และยุทธศาสตร์ Farm to Fork ซึ่งอาจเป็นมาตรการกีดกันทางการค้า/อุปสรรคทางการค้าต่อเกษตรกรหรือผู้ประกอบการในประเทศที่สาม

